
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2020:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2019

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 7 maj 2020

Antje Jackelén

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen läggs årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2019 fram. Den består dels av den särskilt formgivna *Årsredovisning Svenska kyrkans nationella nivå 2019* och dels bilagan *Resultatrapport 2019*. Till skrivelsen läggs också *Hållbarhetsredovisning 2019 Svenska kyrkans nationella nivå* fram, även den i särskild form.

Innehåll

1	Förslag till kyrkomötesbeslut	3
2	Årsredovisning 2019 för Svenska kyrkans nationella nivå	4
3	Hållbarhetsredovisning 2019 för Svenska kyrkans nationella nivå	4
	Bilaga Resultatrapport 2019	5
	Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	27

1 Förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2020:2

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2019,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2019.

2 Årsredovisning 2019 för Svenska kyrkans nationella nivå

Finns separat i särskild form.

3 Hållbarhetsredovisning 2019 för Svenska kyrkans nationella nivå

Finns separat i särskild form.

Bilaga Resultatrapport 2019

Denna rapport omfattar den nationella nivåns verksamhet och resultat under 2019. Det som lyfts fram och beskrivs i text under kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder utgör enbart ett urval av angelägen verksamhet under året.

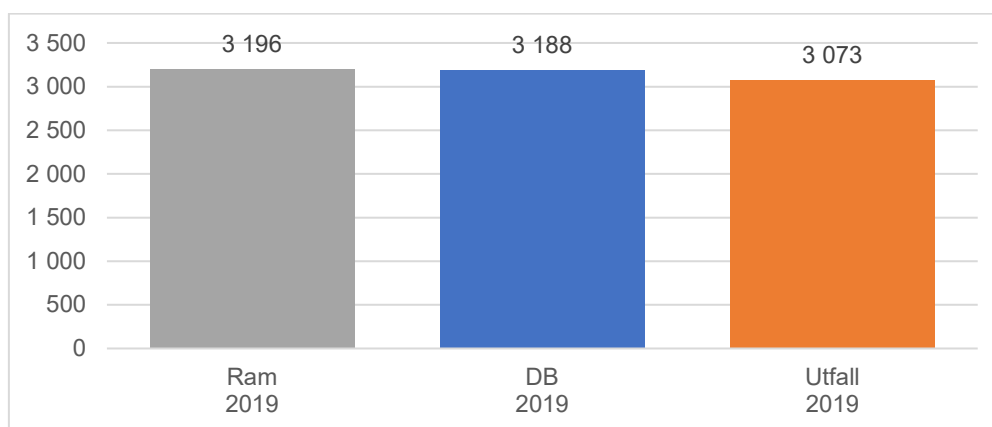
Samtliga belopp i skrivelsen anges i miljoner kronor (mnkr). I tabellerna per verksamhetsområde redovisas intäkter och kostnader. Resultaten i tabellerna visar nettokostnaden, det vill säga den kostnad som finansieras av avgifter för gemensam verksamhet och avkastningen från kapitalförvaltningen.

Årets resultat uppgår till 1 460 miljoner kronor. Det är 1 304 miljoner kronor bättre än budget och 1 486 miljoner kronor högre än föregående års utfall. Avvikelsen beror på det höga finansnettot som är resultatet från kapitalförvaltningen och 799 miljoner kronor av årets resultat är orealiserat. Vid tidpunkten för skrivelsens fastställande har dock de finansiella marknaderna vänt kraftigt nedåt vilket har raderat större delen av 2019 års uppgång.

Vidare är även verksamhetens resultat 128 miljoner kronor bättre än budgeterat, men det är ett negativt resultat på -130 miljoner kronor vilket innebär att arbetet mot en ekonomi i balans måste fortsätta.

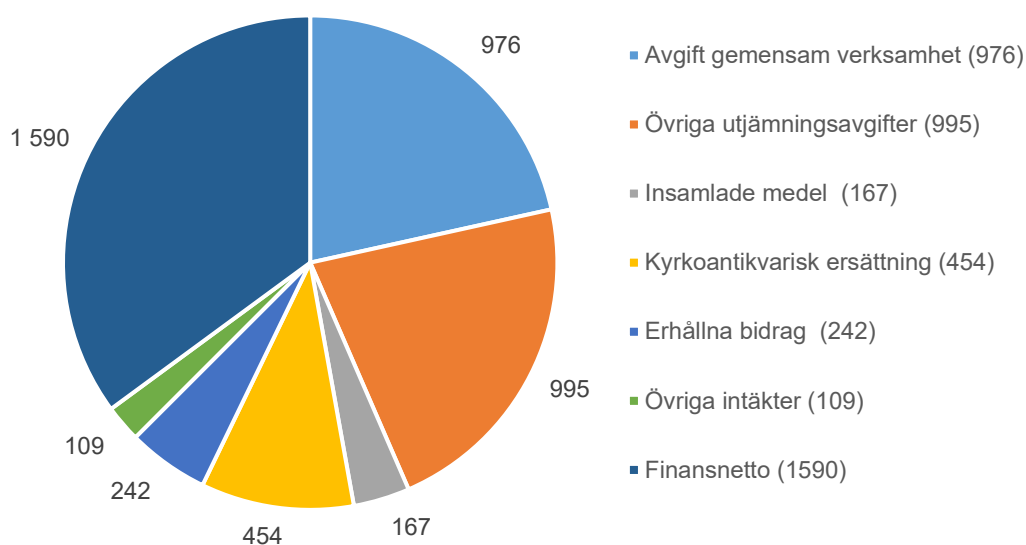
I diagrammet nedan visas totala kostnader i jämförelse med planerade kostnadsramar. Ram 2019 är den av kyrkomötet beslutade kostnadsramen och DB 2019 är den av kyrkostyrelsen beslutade detaljbudgeten.

Diagram 1. Kostnadsram utfall 2019 i jämförelse med planerade kostnadsramar

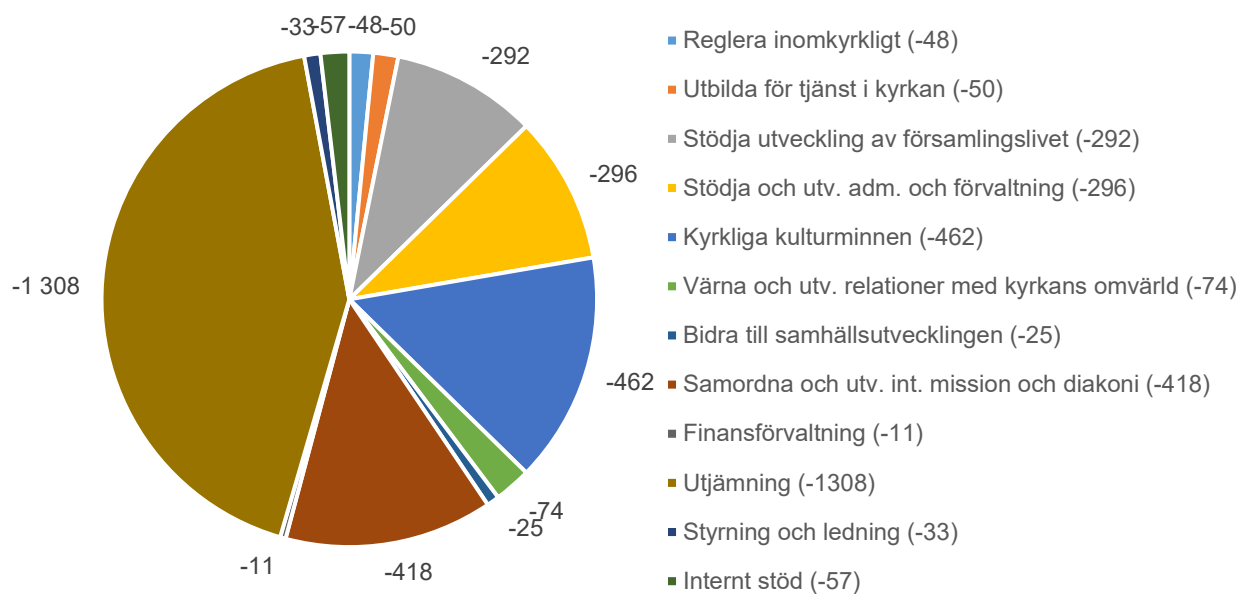
Kostnadsramen för utfall 2019 uppgår till 3 073 miljoner kronor, vilket är 115 miljoner kronor lägre än i detaljbudget och 123 miljoner kronor lägre än i rambudget.

Diagram 2. Fördelning totala intäkter år 2019

De totala intäkterna inklusive finansnetto uppgår till 4 533 miljoner kronor, vilket är 1 189 miljoner kronor bättre än budget. Skillnaden förklaras av högre intäkter från kapitalförvaltningen.

Diagram 3. Totala kostnader år 2019 fördelade per verksamhet

De totala kostnaderna år 2019 uppgår till 3 073 miljoner kronor, vilket är 115 miljoner kronor lägre än budget. Diagrammet ovan visar hur kostnaderna fördelas per verksamhet.

Kyrkomötet 2018 fastställde kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder som syftar till att tydliggöra kyrkostyrelsens ambition på längre sikt och att säkerställa att arbetet på den nationella nivån bidrar till de långsiktiga målen. De språkligt redigerade målen som fastställdes av kyrkomötet 2019 används i denna skrivelse. Några av de insatser och resultat som uppnåtts 2019 och som utgår ifrån kyrkomötets fastställda målbilder beskrivs på följande sidor under respektive mål samt under den nationella nivåns olika verksamhetsområden.

Målbild 1

År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.

Verksamhetsområdet Stödja utveckling av församlinglivet

Inom verksamhetsområdet ingår insatser för att stärka stift och församlingar i Sverige och församlingar utomlands i deras arbete med att främja och utveckla arbetet med den grundläggande uppgiften. Stödet ges antingen direkt till församlingarna eller via stiftet, därtill ges stöd till stiftet. Vissa förnyelse- och utvecklingsarbeten äger rum i samarbete med något eller några stift.

Lärande och undervisning

Inom programmet för lärande och undervisning vidareutvecklades under året samverkansformer mellan stift och nationella nivån. En inventering av material inför webbsidorna om kristen tro på Svenska kyrkans webbplats och programmets kunskapsbank har genomförts. Stiftsövergripande fortbildningar har däremot inte genomförts som planerat eftersom stiftet själva genomför de utbildningar de ser behov av. Till de insatser som inte genomförts i planerad takt hör samverkan med Sensus studieförbund och folkhögskolorna.

I nära samarbete med Karlstads stift genomfördes under hösten *Lärandefestivalen* med fokus på presentation och delande av erfarenheter och lärdomar.

Genom att årets kyrkomöte var tematiskt och hade temat *Undervisning* fokuserades den kristna trons bidrag och kyrkans uppdrag på att tolka och uttrycka kristen tro i vår tid. Motionerna som behandlades av kyrkomötet fokuserade på temat och de beslut som fattades kommer att bidra till verksamheten inom undervisningsområdet. Kyrkomötet organiserades något annorlunda än vanligt, med seminarier, tematiska block och diskussioner om temat.

Kyrkomötet gjorde ett uttalande om vad den kristna traditionen kan bidra med och om den kristna trons bidrag för rättvisa, fred och försoning. Genom att kyrkomötet uppmanade hela Svenska kyrkan till kraftsamling och en långsiktig systematisk satsning på undervisning och lärande samt att budkavlar överlämnades till biskoparna, kommer kyrkans undervisning att genomsyra kyrkans verksamhet de närmaste åren.

Två nya biskopar har vigts under året och i samband med biskopsvigningen av Uppsala stifts biskop i mars genomfördes ett seminarium om lärande och undervisning. När Stockholms stifts biskop vigdes genomfördes ett seminarium om artificiell intelligens.

Omvärldsanalys

Genom de omvärldsanalyser som erbjuds har församlingar och stift kunnat forma och besluta om en verksamhet som är motiverad i det lokala sammanhanget och som

bidrar till kyrkans samlade förmåga. I *Kyrkbussarna* samlas och samordnas kyrkostyrelsens alla interna och externa enkätundersökningar för att effektivisera och underlätta för församlingarna och för de som medverkar i undersökningar externt. Den så kallade *Kunskapsbanken*, där statistik samt resultat av forskning och undersökningar samlas, bidrar till stift och församlingarnas uppföljnings- och omvärldsanalysarbete. Dock har svarsfrekvensen i *Kyrkbussarna* sjunkit från 54 till 49 procent mellan åren 2018 och 2019 varför kvalitetssäkringen kommer att ses över den närmaste tiden.

För att säkerställa en ekonomiskt hållbar forskning har ett arbete påbörjats med en forskningsplattform som inkluderar frågan om extern finansiering av Svenska kyrkans forskning. Plattformen kommer att möjliggöra satsningar på fler ansökningar om externa medel. I dagsläget finansieras 7,5 procent av den totala budgeten för forskning av externa medel.

Nya medlemsprognoser för 2030 har tagits fram som tar hänsyn till de förändrade utträdesmönstren under de senaste åren.

Kommunikationsstöd

Det två år långa projektet *Kommunikation som mission* har avslutats. Syftet med projektet var att stärka församlingarnas kunskap och praktiska förmåga att kommunicera på ett sätt som ökar människors förståelse för vad Svenska kyrkan gör, så att kyrkan upplevs mer relevant. En utvärdering har genomförts som visade att detta har varit ett mycket lyckat och framgångsrikt projekt. Samtliga sex medverkande pilotförsamlingarna, som också har gått igenom ett utbildningsår i sitt arbetslag, har höjt sin kommunikativa förmåga. Samverkan mellan Svenska kyrkans tre nivåer har visat sig vara en framgångsfaktor i projektet. Under senare delen av året har projektet övergått till förvaltning inom ramen för befintliga resurser på nationella nivån och stiftet tar successivt över ansvaret för att driva arbetet vidare bland sina respektive församlingar.

Uppdatering av baskommunikation på Svenska kyrkans externa webb sker kontinuerligt. Under året har uppdateringar på de svenska minoritetsspråken genomförts. En utgåva av den finskspråkiga tidningen *Himmeli* har getts ut och genom samarbete med tre stift har tidningen producerats på ett nytt sätt med regionala editioner för att anpassa kommunikationen med de lokala sverigefinska målgrupperna.

Diakoni, integration och social hållbarhet

Under 2019 fördelades kyrkostyrelsens 60 miljoner kronor till arbetet med flyktingar, asylsökande och integration. En del av kyrkostyrelsens medel har även fördelats till den internationella verksamheten. Dessutom tilldelades Svenska kyrkan 15 miljoner kronor i statliga medel för att motverka hemlöshet, främst bland yngre nyanlända i Sverige. Medlen har fördelats till tolv stift som i sin tur fördelat medel till församlingarnas verksamhet inom området. Insatserna har handlat om ekonomiskt stöd för mat, hygienartiklar och boenden, men också till psykosociala insatser som samtalsgrupper och sociala aktiviteter. En utvärdering av de ekonomiska medel som kyrkostyrelsen fördelat påbörjades i slutet av året.

Under året har Svenska kyrkan tillsammans med Röda Korset tagit fram en kurs i att ge stöd i återvändandeprocessen för att rusta medarbetare att bistå med stöd till den som har fått avslag på sin asylansökan.

Svenska kyrkan har även fortsättningsvis bidragit till verksamhet och utveckling av Asylrättscentrum, dit många söker sig för kostnadsfri juridisk rådgivning till exempel för familjeåterförening och svenskt medborgarskap.

Under året har arbetet för att stärka människor i långtidsarbetslöshet resulterat i en överenskommelse mellan den nationella nivån och sex stift. I samverkan med Hela människan har ett arbete skett angående extern finansiering kring hur stiftens och församlingarna kan stärka kompetens och kapacitet så att diakonala insatser kan genomföras trots försämrad ekonomi.

Under året har tio stift beslutat att samverka i programmet *Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati* under åren 2020–2023 och kyrkostyrelsen bidrar ekonomiskt. De insatser som redan pågår i stiftens inom området kommer att inventeras och därefter planeras ett metodutvecklingsarbete. Uppsala stift härbärgerar programmet genom att ta lednings- och arbetsgivaransvar för programmets anställda. Det kan finnas möjligheter till extern finansiering för delar av utvecklingsarbetet. Detta nya sätt att samarbeta inom Svenska kyrkan kan komma att bli en modell för samverkan även inom andra verksamhetsområden.

Ett bredare initiativ har tagits för samordning av alla de nationella nätverk som finns mellan nationella nivån och stiftens för att skapa en mer långsiktig kostnads-effektiv samverkan. Planeringen för detta kommer att fortsätta den närmaste tiden.

Processmodellen *Regnbågsnyckeln* ska ge trygghet för hbtq-personer i Svenska kyrkans församlingar. Genom att öka kompetensen i och förståelsen för hbtq-frågor hos anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade stärks möjligheten till fler inkluderande miljöer. Efter två år är nu nio församlingar regnbågsmärkta och ytterligare 20 församlingar är på gång att genomföra processmodellen under 2020.

Jourhavande präst

Antalet kontakter med *Jourhavande präst* i de tre kanalerna telefon, chatt och digitala brev är en angelägen samhällsinsats och antalet samtal ökar stadigt. Från 2018 har antalet telefonsamtal ökat med 11 procent. En 100-procentig ökning har skett via chatten under en treårsperiod, som i högre grad når yngre målgrupper, från cirka 6 400 samtal under 2016 till nästan 12 180 under 2019. Mängden inkommande brev har ökat med 14 procent. Ett ökat behov ställer ökade krav på jouten både vad gäller bemanning och kompetens, men också på samordningens kvalitet från nationell nivå.

Barn och unga

För att utveckla Svenska kyrkans arbete med barnkonsekvensanalyser har en uppföljning av arbetet genomförts. Uppföljningen visar att i de pastorat och församlingar som studerats ges utrymme för barnkonsekvensanalyser i beslutsprocesserna, men att endast en liten del av de beslut som föregås av en analys ändras till förmån för barnen.

Genom de reviderade biskopsbrevens *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* och *Ett biskopsbrev om klimatet* har biskoparna lyft fram möten med barn och unga samt relationen mellan klimathopp och barns hälsa och andliga utveckling. Frågor om barns liv och andliga utveckling har varit centrala under året och en teologisk bearbetning av konsekvenserna av att barnkonventionen blev svensk lag från den 1 januari 2020 har genomförts.

Under tre dagar i september träffades drygt 500 diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker, präster och andra yrkesgrupper för inspiration och fördjupning i en gemensam nordisk konferens i Uppsala kring sådant som handlar om möten med konfirmander.

Avtal till stöd för församlingarna

Svenska kyrkan och Svenska tonsättares internationella musikbyrå (Stim) har under året kommit överens om nya definitioner i avtalet avseende vad som är gudstjänst och

därmed ett undantag enligt upphovsrättslagen och vad som är musikgudstjänst och därmed licenspliktigt. Den definition som tidigare fanns i avtalet medförde att orimligt många gudstjänster riskerade att uppfattas som licenspliktiga. Svenska kyrkan och Stim är överens om att alla gudstjänster som följer ordningen för den allmänna gudstjänsten i kyrkohandboken är undantagna upphovsrättsliga krav så länge det inte uttryckligen är en musikgudstjänst, en tematisk gudstjänst med musiktema eller om gudstjänsten innehåller mer än 30 minuter musik.

Spotify Business annonserade att deras tjänst skulle upphöra i mars, vilket innebar att möjligheten för församlingar att spela strömmad musik vid till exempel gudstjänster, vigsel och begravning upphörde. Royal Streaming erbjöd sig att bygga en sådan tjänst till Svenska kyrkan och denna kunde förverkligas under hösten. *Musikbanken* är nu en tjänst som församlingarna kan använda för att kunna spela musik vid förrättningar och gudstjänster. Den församling som använder tjänsten måste ha avtal med Svenska artisters och musikers intresseorganisation (SAMI). I nuläget finns inget centralt avtal utan församlingarna får förhandla själva, men kyrkostyrelsen kommer att se över möjligheterna att teckna centralt avtal med SAMI och samtidigt göra en översyn av avtalet med Bonus Copyright Access.

Utlandsförsamlingar

Den juridiska genomgången pågår enligt plan och förväntas avslutas under 2020. Vidare har ett flertal utredningar initierats och påbörjats under året för att genomlysas verksamheten och skapa hållbara förutsättningar för hur och var Svenska kyrkan ska vara närvarande i framtiden. Några utredningar har avslutats och mynnat ut i förslag till nyorientering av verksamheten. Kyrkostyrelsens råd har också tillsatt en utredning vad gäller församlingskriterier och en utredning som definierar förutsättningar och uppdrag för hur den mobila ambulerande verksamheten på bästa sätt ska kunna verka långsiktigt och hållbart.

Samverkansavtal är nu slutna med de flesta av församlingarna i USA som därmed övertar arbetsgivaransvaret för all personal. Utbildningar för kyrkoråden har genomförts i samverkan med lokal arbetsrättsexpertis.

Under året har ovanligt många kyrkoherdetjänster varit tillsatta med vikarier i stället för med ordinarie anställningar, huvudsakligen för att utredningsresultat eller att avtal ska bli färdiga. Detta är också en konsekvens av striktare regler för visering, arbets- och uppehållstillstånd i vissa länder. Det stora antalet vikarier är resurskrävande och skapar instabilitet och oro i församlingarna.

Under året såldes fastigheten i Rotterdam och även fastigheten i Alexandria avses att säljas. I väntan på att fastigheten ska kunna säljas i Alexandria har en korttidsuthyrning skett i samarbete med Utrikesdepartementet. I Rom pågår förberedelser inför en trolig omlokalisering av verksamheten genom att församlingen håller på att registreras som en egen juridisk person.

Ett projekt har tagit form under året, *Nya vägar*, som syftar till att stärka utlandsförsamlingarnas ekonomi genom ökad medlemsvärvning. En extern konsult har arbetat med två pilotförsamlingar, i Bryssel och Köpenhamn, och ambitionen är att detta ska utmynna i en användbar modell för andra församlingar.

I augusti genomfördes *Mötesplats 2019* i Uppsala, ett arrangemang för inspiration, erfarenhetsutbyte och fortbildning som vände sig till utlandskyrkans anställda, utsända såväl som lokalanställda samt engagerade i Sverige. Sammanlagt samlade arrangemanget närmare 300 personer.

Tabell 1. Intäkter och kostnader Stödja utveckling av församlinglivet

Stödja utveckling av församlinglivet	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	54	37	60	23	6
Kostnader	-278	-292	-292	0	-14
Resultat	-224	-255	-231	24	-7

Intäkterna är högre än budget på grund av högre intäkter från testamenten samt att det har tillkommit 15 miljoner kronor statliga medel till arbete mot hemlöshet bland unga vuxna.

Verksamhetsområdet Utbilda för tjänst i Svenska kyrkan

Verksamheten innebär utveckling och genomförande av Svenska kyrkans integrerade pastoralteologiska utbildning vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster efter genomförd grundutbildning. Vidare ges den behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar som en påbyggnadsutbildning.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Det blev en uppgång av antalet studerande med drygt 10 procent från det läsår som slutade i juni 2019 och det nya som började i september. Under höstterminen 2019 fanns drygt 200 studerande inskrivna på institutet.

I april mottog kyrkostyrelsen utvärderingen av utbildningsinstitutets organisation och arbete utifrån utbildningsreformens intention och innehåll. Utvärderingen har följts av beredning av synpunkter och förslag för utveckling av vissa delar av det kyrkliga utbildningssystemet. Nästa steg blir att utvärdera hur utbildningsprogrammen svarar mot församlingarnas behov av medarbetare.

Under våren presenterades rapporten *Kompetensutveckling i själavård och rätt till handledning för präster och diakoner*. I den presenteras en inventering och förslag till kompetensutveckling för präster och diakoner i församlingstjänst. Frågan bereds nu vidare.

Under hösten genomfördes en utbildningsresa till Jerusalem i prästprogrammet på utbildningsinstitutet. Utbildningsmässiga intressen och klimathänsyn vägdes mot varandra inför beslutet om ett sådant utbildningsmoment och resans genomförande kunde stödjas med avvägningar gjorda utifrån antagen resepolicy.

Tabell 2. Intäkter och kostnader Utbilda för tjänst i Svenska kyrkan

Utbilda för tjänst i kyrkan	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-49	-50	-50	0	-1
Resultat	-49	-50	-50	0	-1

Kostnaderna för utbildningsverksamhet ligger i nivå med budget och föregående års utfall.

Målbild 2

År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.

Verksamhetsområdet Bidra till samhällsutvecklingen

Verksamhetsområdet är inriktat på att stärka och utveckla det strategiska arbetet med att påverka samhällsutvecklingen nationellt och internationellt utifrån behovet av en samhällsutveckling som motsvarar kyrkans värderingar och prioriteringar. Politiska processer och beslut bevakas och Svenska kyrkan bistår med omvärldsanalys.

Företräderskap och påverkansarbete

Ärkebiskopen och generalsekreteraren företräder Svenska kyrkan i en bredd av möten med företrädare för organisationer, myndigheter och departement. Exempelvis uppvaktades kultur- och demokratiminister Amanda Lind med för Svenska kyrkan centrala frågeställningar och ett möte med generaldirektören för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Dan Eliasson har genomförts.

Svenska kyrkan bidrar till utvecklingen i samhället bland annat genom frågor om undervisning i Regeringens råd för kontakt med trossamfunden, i frågor om asylrätt i Migrationsverkets etiska råd samt till fördjupat samarbete genom adjungering till Myndigheten för statens stöd till trossamfunds råd för samråd i frågor som rör bland annat asylrätt och religionsfrihet.

För att påverka staten och samhället i gemensamma frågor överlägger företrädarna för Svenska kyrkan och de största civilsamhällesorganisationerna regelbundet. Det är Röda Korset, Rädda Barnen, Riksidrottsförbundet, Sveriges Stadsmissioner och Forum – idéburna organisationer med social inriktning.

Kyrkostyrelsen har lämnat remissvar på 25 utredningar från myndigheter och departement under året och sex av remisserna har i år handlagts i samarbete med stiftet.

Många av de frågor Svenska kyrkan arbetar för kräver ett europeiskt perspektiv och samarbete. Svenska kyrkan verkar gentemot EU:s institutioner i samverkan med andra, till exempel genom Churches' Commission for Migrants in Europe, Konferensen för europeiska kyrkor, ACT-alliansen, Eurodiakonia samt genom paraplyorganisationen Forums mandat i Europeiska ekonomiska kommittén.

Påverkansarbetet i Act Svenska kyrkans utvecklingssamarbete kompletteras av arbetet på den globala nivån för att påverka policyprocesser och beslut i globala utvecklingsfrågor. FN:s högnivåmöte om klimatet, COP 25, ägde rum i Madrid 2–13 december. Vid mötet deltog de tre globala ekumeniska allianserna Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet och ACT-alliansen som Svenska kyrkan är medlem i. En från kyrkokansliet sekonderad medarbetare inom Kyrkornas världsråd deltog från Svenska kyrkan och en ung person från Svenska Kyrkans Unga deltog som del av Lutherska världsförbundets ungdomsdelegation.

Civilt försvar

En förstudie om Svenska kyrkans arbete med civilt försvar har initierats under året. Den ska utmynna i ett beslutsunderlag om inriktningen för Svenska kyrkans verksamhet vid höjd beredskap eller krig och vara färdig våren 2020. Bakgrunden till förstudien är regeringsbeslutet från 2015 om Sveriges försvarspolitiska inriktning. I beslutet anges att den samlade förmågan i totalförsvaret ska säkerställas samt att planeringen för det civila försvaret, som Svenska kyrkan är en del av, ska återupptas.

En ny fältprost har rekryterats i samarbete med Försvarsmakten, ett uppdrag som innebär att vara överbefälhavarens rådgivare inom själavård och ansvara för internationell samverkan rörande militär själavård samt ekumenisk och interreligiös samverkan hos Försvarsmakten.

Svenska kyrkan har engagerat sig i frågor kring att motverka våldsbejakande extremism och i nätverket för de nordiska folkkyrkorna kring frågor som rör tillit och demokrati genom samarbetet utifrån Nordiska ministerrådets projekt Nordic Safe Cities.

Tabell 3. Intäkter och kostnader Bidra till samhällsutvecklingen

Bidra till samhällsutvecklingen	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	1	1	3	2	2
Kostnader	-21	-22	-25	-3	-4
Resultat	-20	-21	-22	-1	-2

Högre intäkter än budget och föregående års utfall motsvaras av utvecklingsbistånd från Sida. Personalkostnader är högre än budget och föregående års utfall främst till följd av omorganisation mellan verksamhetsområden.

Verksamhetsområdet Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld

Verksamhetsområdet är inriktat på att värna och utveckla relationer till andra samfund, religioner, organisationer och individer i Svenska kyrkans omvärld.

Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar

Programmet *En värld av grannar* har under året genomfört flera arbetsgruppsmöten med deltagare från flera europeiska länder. De två senaste som genomfördes hade fokus på social sammanhållning respektive praktiker i det interreligiösa arbetet. Mötet kring social sammanhållning hölls i Stockholm och samlade gräsrotspraktiker, etablerade migranter, politiker och religiösa ledare på lokal nivå. Ett tydligt budskap från den gruppen var att social sammanhållning är lika viktigt för välkommandet av människor på flykt som policyfrågor kring integration och därför något som behöver prioriteras. Från Svenska kyrkan deltog bland andra representanter för Centrum för religionsdialog i Stockholms stift och Lunds stift.

Gruppen som fokuserade på praktiker möttes också i Stockholm och samlade medarbetare från religiösa och interreligiösa sammanhang i Sverige, Finland, Frankrike, Italien, Tyskland och Ungern. Intrycket är att praktikerna är djupt engagerade och hängivna, praktiskt skickliga och kloka, men ofta underbetalda och överarbetade. Behov och betydelsen av stöd och affirmation av sina och andras religiösa ledare lyftes flera gånger. Från Svenska kyrkan deltog församlingsmedarbetare från några stift.

Sociala medier och extern kommunikation

Allt fler människor söker sig till Svenska kyrkan via sociala medier. En del undrar över de stora frågorna i livet, andra vill diskutera en betraktelse eller be en bön för någon. Kontakterna varierar mellan faktafrågor och pastoralt omhändertagande och behovet av närvarande präster på nätet ökar därför.

Ett nytt Instagramkonto med målgrupp ungdomar startades under senare delen av året. Målsättningen är att skapa en trygg mötesplats där unga kan samtala om livsfrågor och kristen tro. Kontot sköts av ett antal diakoner, församlingspedagoger,

kommunikatörer och präster i Svenska kyrkan. De personliga möten som äger rum är en av de viktigaste delarna på sociala medier, i vissa fall kan den digitala kontakten med redaktörerna vara avgörande för den människa som finns i den andra änden.

Svenska kyrkans nationella Facebookkonto hade vid årsskiftet 75 000 följare och antalet ökar med ungefär 400 personer per månad. Facebook har varit den viktigaste mediekanalen för att nå en extern målgrupp.

Tabell 4. Intäkter och kostnader Värna och utveckla relationer till kyrkans omvärld

Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	7	3	1	-2	-6
Kostnader	-70	-72	-74	-2	-4
Resultat	-63	-69	-73	-4	-10

Intäkter och kostnader för verksamheten ligger i stort sett i nivå med budget och föregående års utfall.

Verksamhetsområdet Samordna och utveckla internationell mission och diakoni

Svenska kyrkan verkar för internationella och ekumeniskt samordnade missions- och diakoniinsatser, långsiktigt utvecklingssamarbete och stöd till människor i utsatta situationer genom humanitärt bistånd. I kyrkostyrelsens uppdrag ligger också att samordna, planera och utveckla församlingarnas arbete, engagemang och finansiering av internationell mission och diakoni.

Syftet med utvecklingssamarbetet är att bekämpa orättvisor och fattigdom genom att rikta in sig på grundorsakerna. Detta sker genom att stärka samarbetspartner att agera rättighetsbaserat inom den civila sektorn för hållbara, demokratiska, rättvisa och jämställda samhällen. Detta stärker människors egna resurser och involverar dem i processer för att förbättra sina livsvillkor.

I det humanitära biståndet har Act Svenska kyrkan bidragit med stöd till flera regioner i världen under året efter torka, översvämningar, cykloner, jordbävningar och bränder. Act Svenska kyrkan har under lång tid gett humanitärt stöd till exempelvis människor i Irak, på senare år med fokus på internflyktingar. Nu pågår arbete för att bygga upp ett långsiktigt utvecklingssamarbete efter att terrorgrupperna beseegrats.

Nytt namn – Act Svenska kyrkan

Det nya namnet för Svenska kyrkans internationella arbete – *Act Svenska kyrkan* – som lanserades i maj är tänkt att skapa möjlighet för mer effektiv kommunikation och insamling. Den nya visuella identiteten gör också kopplingen tydlig till det gemensamma arbete som görs internationellt av kyrkor och organisationer inom ACT-alliansen, Action by Churches Together.

Namnbytet var ett avgörande led i verksamhetens kännedomssatsning för att öka förtroende, engagemang och intäkter från enskilda givare, stift och församlingar, och verksamhetens strategiska varumärkesarbete har inletts.

Med detta har satsningen på att bygga kännedom om Act Svenska kyrkan startat genom kommunikation i egna, köpta och förtjänade kanaler. Under sommaren visades reklamfilm i TV och på bio, annonsering skedde på webben och på tågstationer i magasin och i nyhetsmedia. Act Svenska kyrkan fick under hösten också uppmärksamhet under Fotbollsgalan i TV4 med reportage från flyktinglägret Kakuma i Kenya och reklamfilm i anslutning till Fotbollsgalan.

Julinsamlingen 2019 var den första större insamlingen med det nya namnet och i kommunikationen lyftes budskapen *Under samma himmel* och *Alla flickors rätt till ett värdigt liv*.

Under 2019 samlade Svenska kyrkans internationella arbete in drygt 200 miljoner kronor från enskilda givare samt församlingar och stift samt via Radiohjälpen och *Världens barn*. En grund för det goda resultatet är hårt och framgångsrikt arbete med att uppmuntra till gåvor, men också för att ett stort testamente tillfallit det internationella arbetet under året.

Utsända medarbetare och decentralisering

Det finns en verksamhetskritisk utmaning vad gäller utsända medarbetare, det vill säga regionala representanter till de länder Act Svenska kyrkan samarbetar med. Det är svårt att få ut personal till de aktuella länderna bland annat på grund av svårigheter att få arbetstillstånd och visum och stora resurser krävs för att finna juridiska lösningar. Även i år har ett flertal rekryteringar inte kunnat genomföras alternativt rekryterad personal har inte kunnat sändas ut. Frågor om säkerhet och försäkringar av utsänd personal i länder som påverkas av konflikter, det vill säga högriskområden, är därtill en fortsatt utmaning som begränsar verksamheten. Mycket arbete tvingas läggas på att hitta lösningar i varje enskilt fall.

Sida driver på en decentralisering genom ökade resurser till utlandsmyndigheterna, ambassaderna. Detta bidrar till ökad konkurrens respektive nya möjligheter att söka medel via ambassader. Act Svenska kyrkans intäkter ökade 2019 genom finansiering från institutionella givare genom fem godkända ansökningar. Regionala representanter har haft stor betydelse för avtalen med svenska ambassader. Act Svenska kyrkan har blivit en organisation som både ambassader och Sida vänder sig till, mycket tack vare sin administrativa kapacitet, och Act Svenska kyrkan har även kunnat verka som dörröppnare för ACT-alliansen då de sökte och fick beviljat ett stort stöd från Sida för global jämställdhet samt flickors och kvinnors rättigheter.

I oktober fattades beslut om att inleda förnyad certifiering av Act Svenska kyrkans verksamhet enligt Core Humanitarian Standard, CHS, och sedan slutet av året har Act Svenska kyrkan en representant i CHS-alliansens styrelse.

Act Svenska kyrkan har en stark röst i utvecklingspolitiska frågor, i Sverige såväl som internationellt. Svenska kyrkan har fått genomslag i biståndsdebatten. Det finns efterfrågan på Act Svenska kyrkans kompetens inom religion och utveckling, exempelvis ingick Svenska kyrkan i den svenska delegationen under mötet för Committee on the Status of Women i New York under året, samt i ACT-alliansens delegation vid FN:s politiska högnivåforum om hållbar utveckling.

Tabell 5. Intäkter och kostnader Samordna och utveckla internationell mission och diakoni

Samordna och utveckla internationell mission och diakoni	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	319	378	359	-19	40
Kostnader	-363	-431	-418	13	-55
Resultat	-44	-53	-59	-6	-15

Intäkter är högre än föregående års utfall tack vare ett generöst testamente och ökade intäkter från institutionella givare. Liksom föregående år görs en större avsättning till ändamålsbestämda medel vilket inte var budgeterat.

Totala kostnader för verksamheten är lägre än budget på grund av lägre kostnader för utsänd personal. I jämförelse med föregående år ökar kostnader med anledning av lanseringen av Act Svenska kyrkan. Även utbetalda anslag är högre än föregående år.

Budget avseende bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem har inte nyttjats.

Den samlade verksamheten för Kyrkostyrelsens internationella råd redovisas i tabell 14.

Verksamhetsområdet Hållbarhet

Hållbarhetsarbete ingår i samtliga verksamhetsområden då kyrkostyrelsens strävan efter ett hållbart samhälle och en långsiktigt hållbar kyrka är central. Frågan om hållbar utveckling inbegriper såväl ekologi, teknologi och ekonomi som sociala, existentiella och andliga frågor. Det etiska perspektivet är en integrerad del i arbetet med hållbar utveckling. Etik och värdegrund är väsentliga element för att påverka och utveckla såväl kapitalförvaltning och miljödiplomering som strukturer för barnets bästa genom barnkonsekvensanalyser.

Under året har kyrkomötesbeslutet om att ta fram former för en gemensam klimatstrategi i Svenska kyrkan prioriterats. En gemensam färdplan för klimatet i samverkan med stiftet har tagits fram med siktet inställt på klimatneutralitet 2030. Under våren lanserades *Hållbarhetsportalen* där gemensamma lösningar och annat stöd för det lokala hållbarhetsarbetet samlas. Där finns det nya teologiska reflektionsmaterial *Omtanke* och en digital miljöutbildning för Svenska kyrkans medarbetare som också tagits fram under året. Arbetet med hållbarhetsgranskningar av högriskleverantörer har intensifierats och avtal har tecknats med revisorer med expertis på hållbarhetsrevision för att kontrollera hur våra leverantörer uppfyller den leverantörskod de skrivit på.

Målbild 3

År 2030 finns effektiv styrning, administration och förvaltning i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Verksamhetsområdet Stödja och utveckla administration och förvaltning

Verksamheten går ut på att stärka ett rikstäckande långsiktigt hållbart kyrkoliv och samtidigt hushålla med de ekonomiska resurserna. För detta krävs gemensamma administrativa lösningar och därför har kyrkostyrelsen arbetat vidare i samarbete med stiftet för ett förstärkt effektivt administrativt stöd. Gemensamma processer och arbetssätt som stöds av ändamålsenliga systemlösningar är centrala förutsättningar för kvalitativa, informationssäkrade stödfunktioner. Samverkan och effektiviseringar inom Svenska kyrkans administration utgör en betydande del av säkerställandet av en hållbar kyrka.

Anslutningsgraden till, liksom takten i anslutningen av gemensamma administrativa lösningar varierar och måste öka i framtiden för att de gemensamma systemen ska bli effektiva. Vid årsskiftet 2019/2020 var cirka 30 procent av befintliga enheter anslutna till GAS, Gemensamt administrativt stöd, 29 procent till GAS ekonomi och 30 procent till GAS personal.

Ett av de områden där Svenska kyrkan har möjlighet att uppnå stora effektiviseringar är kopplat till löne- och arvodeshantering. Beslutet om ett gemensamt lönecenter för Svenska kyrkan togs av kyrkomötet i november inom ramen för den nationella nivåns verksamhet och ekonomi 2020–2022. Arbetet har startat genom att analysera

förutsättningarna för tänkbara utförarorter. Parallellt har planeringen av arbetet för att etablera ett lönecenter påbörjats.

Under perioden 2015–2019 har projektet Gemensamt arkiv, diarium och dokumenthantering, GADD genomförts och är nu avslutat, men det återstår en del utvecklings- och implementeringsarbete. Av Svenska kyrkans enheter har 10–12 procent infört dokumenthanteringssystemet *Public 360* och flera enheter är på väg in. Införandet av e-arkiv och arkivredovisning pågår.

Arbetet med samverkande inköp har gått mycket bra under 2019, då användningen av Svenska kyrkans ramavtal ökade med 17 procent och den potentiella besparingen för Svenska kyrkan landade på nästan 200 miljoner kronor för år 2019.

Under hösten har projektet *Digital arbetsplats* påbörjat sin genomförandefas med inriktning på att över tiden rulla ut Office 365 och ett nytt intranät i hela Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsens råd för administrativ samverkan, som är ett rådgivande och beredande organ till kyrkostyrelsen för hantering av strategiska frågor kopplade till området administrativ samverkan inom Svenska kyrkan, har fortsatt sitt arbete.

Kontrollstation 2019

Den kyrkoantikvariska ersättningen (KAE) från staten är en nödvändig, men inte tillräcklig, ersättning för de merkostnader kulturmiljölagens krav medför. Slutsatserna i Riksantikvarieämbetets och Länsstyrelsernas officiella rapporter till regeringen ger i allt väsentligt en positiv bild av Svenska kyrkans kompetens och arbete med det kyrkliga kulturarbetet. I december 2019 beslutade riksdagen att under åren 2021–2025 bevilja Svenska kyrkan oförändrat 460 miljoner kronor per år i ersättning, att fördela till stiftet för vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen.

Då villkoren för KAE har förändrats har handboken reviderats under året för att stödja den nya handläggningsmodell som tagit i bruk. Ett nytt IT-stöd för den nya modellen har levererat två moduler, *Att söka KAE* och *Att bereda KAE på stiftet*. Under våren 2020 kommer även moduler för rekvisering och rapporter att finnas på plats. Systemet är byggt i samma plattform som diariesystemet *Public 360*, vilket innebär en effektivare hantering än om en annan systemlösning valts. Till exempel blir en ansökan om KAE automatiskt diarieförd när den registreras av de enheter som använder *Public 360*. Ett första beslut om ramtilldelning enligt den nya modellen har tagits och gäller för fem år istället för som tidigare ett år i taget.

Fastighetsregister och lokalförsörjningsplaner

Under året har ett gemensamt fastighetsregister införts i Svenska kyrkan. Vid årsskiftet fanns cirka 19 900 byggnader, varav knappt 4 000 är kyrkor eller kapell, samt 11 000 markobjekt med en total areal om 75 000 hektar. Cirka 85 procent av alla byggnader är uppmätta i enlighet med bestämmelserna i *Svensk standard* och för cirka 80 procent av alla byggnader är lagfartsfrågan utredd och korrekt hanterad.

Enligt kyrkomötets beslut ska samtliga pastorat och de församlingar som inte ingår i pastorat upprätta en lokalförsörjningsplan som stöd för att planera fastighetsinnehavet utifrån behov och ekonomiska förutsättningar. Kyrkostyrelsen bidrar med olika former av stödverktyg för arbetet. I april levererades ett introduktionspaket till stiftet att använda för sitt främjande- och utbildningsarbete, med bland annat en introduktionsfilm. I början på december publicerades en vägledning som innehåller en rekommenderad arbetsmodell samt exempel på hur en lokalförsörjningsplan kan utformas. Tre utbildningar i användningen av vägledningen genomfördes runt årsskiftet för stiftsmedarbetare.

Tabell 6. Intäkter och kostnader Stödja och utveckla administration och förvaltning

Stödja och utveckla administration och förvaltning	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	500	553	545	-8	45
Kostnader	-782	-816	-758	58	24
Resultat	-282	-262	-213	49	69

En del av differensen som återfinns på både kostnads- och intäktssidan förklaras av att nyttjandet av den kyrkoantikvariska ersättningen är lägre än budgeterat, samt av lägre försäljningsintäkter och kostnader på gemensam IT-plattform (GIP) och gemensamma administrativa system (GAS). Den största avvikelserna på kostnadssidan avser outnyttjade utvecklingsmedel på IT. Även äskanden ur det särskilda GIP-bidraget är lägre än budget. Kostnader för utlandskyrkans fastigheter understiger också budget då vissa projekt av tidsskäl skjutits på framtiden.

Jämfört med föregående år förklaras avvikelserna i resultatet med högre försäljningsintäkter på GIP och GAS, lägre utbetald ersättning av GIP-bidrag, samt att projekten för migration av serverhallar och gemensamt fastighetsregister avslutades 2018. Den kyrkoantikvariska ersättningen har varit högre än föregående år vilket påverkar både intäkter och kostnader.

Verksamhetsområdet Styrning och ledning

Året 2019 blev året då kyrkohistoria skrevs för kyrkomötet. Det första tematiska kyrkomötet har genomförts och från att vara en arena för debatt och beslut blev kyrkomötet även en plats för fördjupade samtal och gemensam utveckling. Årets tema var *Undervisning* och kyrkomötet behandlade nio skrivelser, fyra verksamhetsberättelser samt 46 motioner. Med anledning av temat uppmanade kyrkomötet hela Svenska kyrkan till en långsiktig och systematisk satsning på undervisning och lärande.

För att skapa ett långsiktigt hållbart kyrkoliv i Svenska kyrkan fortsätter kyrkostyrelsen att arbeta för att nå en ekonomi i balans för nationell nivå 2025. Den löpande verksamheten måste långsiktigt kunna upprätthållas på en ekonomiskt hållbar nivå som samtidigt medger utrymme för framtida utvecklingssatsningar.

Samtalen mellan kyrkostyrelsens arbetsutskott och stiftsstyrelsernas presidier har intensifierats och fördjupats under året. Två större samråd i mars respektive i december har genomförts. Vid dessa tillfällen har bland annat administrativ samverkan, klimatstrategi och strategisk kompetensförsörjning diskuterats. Vid vårens överläggning fokuserades information om behovet av att få en ekonomi i balans på nationell nivå och strävan efter en hållbar kyrka. Vid överläggningen i mars betonades behoven av rekrytering och strategisk kompetensförsörjning och därför genomfördes en inventering som sammanställdes och kunde diskuteras under höstens möte. I början på 2020 sker en skriftlig dialog mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna vad gäller den nationella nivåns prioriteringar, vilken följs upp i vårens presidieöverläggning i 2020. Framgångsfaktorer för den nationella nivåns stöd till stift och församling är graden av samverkan, en tydlig ansvarsfördelning och verksamhetsmål.

En tvådagars separat överläggning genomfördes mellan kyrkostyrelsen och Västerås stiftsstyrelse i september, vilken även innebar att kyrkostyrelsen fick lära sig mer om Västerås stifts förutsättningar, utmaningar, organisation och verksamhet.

Samråd mellan generalsekreterare och stiftens chefstjänstepersoner sker inom en rad prioriterade områden, där administrativ samverkan, kommunikationsarbete och gemensam klimatstrategi är några av de tyngre frågorna.

Verksamheten på nationell nivå har tagit fram förslag på besparingsåtgärder. Ledningskapaciteten har förstärkts med en processledare för det prioriterings- och

effektiviseringsarbete som besparingarna kräver samt för det fastighetsprojekt som gäller den nationella nivåns arbetsplats.

Kyrkokansliet strävar även efter ett förändrat arbetssätt för att skapa en långsiktigt hållbar nationell nivå. Under året intensifierades arbetet med att öka medvetenheten bland medarbetarna om behovet av att få en ekonomi i balans genom att skapa delaktighet i genomförandet av kostnadssänkningar på 2,5 procent varje år under 2020–2022. På sikt ska personalen kunna inrymmas i de befintliga lokaler som ägs av trossamfundet.

Ett utvecklingsarbete har påbörjats i syfte att förbättra och systematisera verksamhetsplanering och uppföljning. I kyrkostyrelsens strävan att kontinuerligt förbättra den nationella nivåns insatser kommer några strategiska nyckeltal att identifieras och följas upp.

Tabell 7. Intäkter och kostnader Styrning och ledning

Styrning och ledning	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	2	0	0	0	-2
Kostnader	-45	-76	-33	43	12
Resultat	-44	-76	-33	43	11

Intäkterna är i nivå med budget och något lägre än föregående års utfall. Kostnaderna är lägre än budget, vilket främst beror på att budgeterade föfogandemedel och omställningsreserver inte har behövt tas i anspråk. Lägre kostnader för den juridiska genomgången av Svenska kyrkan i utlandet förklarar skillnaden mellan åren.

Verksamhetsområdet Reglera inomkyrkligt

Ett fortsatt arbete med anpassning och implementering av nödvändiga förändringar med anledning av EU:s dataskyddsförordning GDPR har pågått under året. Det har varit ett fortsatt hårt tryck i arbetet med dataskyddsfrågor och dess inverkan på de gemensamma datasystemen. Under året har riktlinjer beslutats för organisationen avseende dataskydd som beskriver hur den nationella nivåns befintliga organisation verkar i relation till frågor om dataskydd.

Som ett led i att förenkla inomkyrkliga regelverk och rutiner, har ett arbete inletts för att inventera möjliga förenklingsområden. För att förbättra tillgänglighet och kännedom om det som sker inom regelverksområdet har ett nyhetsbrev tagits fram som presenterar nyheter och viktiga rättsfrågor.

En nyinrättad befattning i kyrkokansliet som nationell samordnare för begravningsverksamheten har tillkommit. Detta som ett första steg mot den kompetens som kyrkostyrelsen behöver bygga upp inom området. Av den överenskommelse som kyrkostyrelsen ingick med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (SKAO) i oktober framgår att intentionen är att den rådgivningsverksamhet som bedrivs av SKAO på begravningsområdet ska övergå till kyrkostyrelsen.

Tabell 8. Intäkter och kostnader Reglera inomkyrkligt

Reglera inomkyrkligt	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-42	-56	-48	8	-6
Resultat	-42	-56	-48	8	-6

De lägre kostnaderna jämfört med budget är bland annat en följd av att arbetet med kyrkohandboken kostade mindre än planerat. Skillnaden på kostnadssidan mellan åren beror främst på att arbetet inför valet 2021 har satt igång, medan år 2018 var ett mellanår för valarbetet.

Verksamhetsområdet Utjämning och finansförvaltning

Utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella olikheter mellan ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan, för att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för verksamhet över hela landet. Från och med 2018 infördes successivt ett nytt utjämningsystem inom Svenska kyrkan, som träder i kraft fullt ut från och med 2021. Det nya systemet omfattar inkomst- och kostnadsutjämning för församlingar och pastorat, stiftsbidrag, kyrkunderhållsbidrag samt utdelning från prästlönetillgångar. I utjämningsystemet ingår också avgiften för gemensam verksamhet, som finansierar både vissa utjämningsbidrag och en stor del av den nationella nivåns verksamhet.

Tabell 9. Intäkter och kostnader Utjämningsystemet

Utjämningsystemet	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Avgift gemensam verksamhet	962	974	976	2	14
Resultat avgift gemensam verksamhet	962	974	976	2	14
Utjämningsavgifter församlingsnivå	783	761	770	9	-13
Kyrkunderhållsavgift	0	0	0	0	0
Utjämningsbidrag församlingsnivå	-807	-809	-818	-9	-11
Resultat församlingsnivå	-24	-48	-48	0	-24
Utjämningsavgift stiftsnivå*	238	222	225	3	-13
Utjämningsbidrag stiftsnivå	-423	-390	-390	0	33
Kyrkunderhållsbidrag	-100	-100	-100	0	0
Resultat stiftsnivå	-285	-269	-266	3	19
Resultat	654	658	663	5	9

Intäkter och kostnader är i stort sett i nivå med budget. Differensen mot föregående år beror på införande av nytt utjämningsystem, högre avgift för gemensam verksamhet samt lägre utdelning från prästlönetillgångar.

Kapitalförvaltningen redovisade ett resultat på 1 582 miljoner kronor för 2019 vilket motsvarar en avkastning på 19,1 procent, där jämförelseindexet ligger på 17,9 procent. Resultatet är hela 1 174 miljoner kronor högre än budgeterat resultat på 408 miljoner kronor. Resultatet kommer till största del från ej realiserade värdeökningar.

Tabell 10. Intäkter och kostnader Finansförvaltning

Finansförvaltning	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter exkl finansnetto	4	0	2	2	-2
Finansnetto	146	414	1 590	1 176	1 444
Kostnader	-12	-11	-11	0	1
Resultat	137	403	1 581	1 178	1 444

Intäkterna från finansnettot överstiger både budget och föregående års utfall på grund av kapitalförvaltningens höga avkastning som följd av utvecklingen på finansmarknaden under 2019. Kostnaderna i övrigt är i nivå med budget och föregående års utfall.

Verksamhetsområdet Internt stöd

Verksamheten handlar om internt stöd på nationell nivå för att svara mot de externa legala krav som ställs på organisation och verksamhet. Att även fortsättningsvis ha en god försörjning av kompetens på nationell nivå kräver strategisk planering och god arbetsmiljö.

En omflyttning till stöd för ett förändrat arbetssätt med inriktning mot ett papperslöst och mer interaktivt kontor har ägt rum på kyrkokansliet. Viss lokalanpassning och inköp av inventarier har gjorts, men möbler har till största del renoverats och återanvänts. Mötesrum som tidigare har varit arbetsplatser har blivit bokningsbara och antalet videokonferensanläggningar har utökats.

Eventbyrå, till stöd för större konferenser och överläggningar, har etablerats som en pilotverksamhet under året och har byggt upp en verksamhet som kommer att permanentas.

En kostnadseffektivisering och en förbättrad kvalitet och tillgänglighet har skett genom omförhandling av befintliga avtal med Svenska kyrkans säkerhetsföretag och med *SOS Alarm AB*. Nya avtal har också ingåtts med bland andra *SOS International* som stöd för resesäkerhet samt digitalt stöd vid krishantering. Säkerhetsutbildningar har genomförts och samverkan med stiftens och säkerheten i samband med nationella event har stärkts.

Tabell 11. Intäkter och kostnader Internt stöd

Internt stöd	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	2	1	2	1	0
Kostnader	-51	-64	-57	7	-6
Resultat	-49	-63	-56	7	-7

Intäkter är i nivå med budget. Kostnader för personal är lägre än budgeterat medan övriga kostnader är högre än budget och föregående år som följd av inköp av inventarier till stöd för det förändrade arbetssättet på kyrkokansliet.

Ekonomi

Nedan redovisas den totala ekonomin för den nationella nivån ur ett resultaträkningsperspektiv till skillnad mot tidigare då den redovisats ur ett verksamhetsperspektiv. I tabellen redovisas den totala budgeten för den nationella nivån där samtliga intäkter och kostnader ingår, samt jämförelsesiffror från bokslutet 2018 och detaljbudget 2019.

Tabell 12. Resultaträkning

Resultaträkning	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Avgift gemensam verksamhet	962	974	976	2	14
Utjämningsavgift församlingsnivå	783	761	770	9	-13
Utjämningsavgift stiftsnivå	238	222	225	3	-13
Insamlade medel	181	184	215	31	34
Kyrkoantikvarisk ersättning	417	460	454	-6	37
Erhållna bidrag	227	227	242	15	15
Övriga intäkter	109	99	109	10	0
Förändr. ändamålsbest. medel	-44	3	-48	-51	-4
Summa intäkter	2 873	2 930	2 943	13	70
Utjämningsbidrag församlingsnivå	-807	-809	-818	-9	-11
Utjämningsbidrag stiftsnivå	-423	-390	-390	0	33
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	0	0
Kyrkoantikvarisk ersättning	-415	-458	-454	4	-39
Utveckl.samarbete/bistånd	-209	-243	-241	2	-32
Övriga lämnade bidrag	-135	-135	-132	3	3
Externa kostnader	-524	-577	-505	72	19
Personalkostnader	-423	-465	-425	40	-2
Avskrivningar	-9	-12	-8	4	1
Summa kostnader	-3 044	-3 188	-3 073	115	-29
VERKSAMHETENS RESULTAT	-171	-258	-130	128	41
Finansnetto	146	414	1 590	1 176	1 444
Årets resultat	-26	156	1 460	1 304	1 486

Nettoresultatet för 2019 uppgår till 1 460 miljoner kronor. Det är 1 304 miljoner kronor bättre än budget och 1 486 miljoner kronor bättre än föregående års utfall på grund av ett stort överskott inom kapitalförvaltningen. Stark utveckling på de svenska och internationella marknaderna förklarar uppgången från kapitalförvaltningen. Även verksamhetens resultat på minus 130 miljoner kronor är bättre än budgeterat och föregående år.

Intäkter jämfört med budget

Sammanlagda intäkter är 13 miljoner kronor högre än budget. Överskottet beror främst på ett stort testamente till den internationella verksamheten. Vidare finns obudgerade statliga medel till arbetet med att motverka hemlöshet bland unga vuxna samt något högre intäkter inom utjämningsystemet. Överskottet minskas av att avsättningen till ändamålsbestämda medel har varit högre än budgeterat, vilket beror på ett positivt resultat 2019 inom internationell mission och diakoni.

Intäkter jämfört med föregående år

I jämförelse med föregående år har intäkterna ökat med 70 miljoner kronor. Intäktsökningen beror på högre intäkter från testamenten, kyrkoantikvarisk ersättning och institutionella givare inom den internationella verksamheten. Intäkter inom utjämningsystemet är lägre än förra året vilket bland annat beror på lägre utdelning från prästlönetillgångar. Utjämningsavgifter på församlingsnivå sjunker gradvis allt eftersom den nya kostnadsutjämnningen på församlingsnivå införs.

Kostnader jämfört med budget

Sammanlagda kostnader är 115 miljoner kronor lägre än budget. Största avvikelserna mot budget återfinns inom externa kostnader och personalkostnader. Detta förklaras av att förfogandemedel och omställningsreserver inte har behövt tas i anspråk samt att medel avsatta för utvecklingsprojekt bland annat inom IT och kommunikation inte har nyttjats. Personalkostnaderna avviker på grund av lägre pensionskostnader, vakanser på kansliet samt färre utsända än planerat på grund av svårigheter med att få tillstånd och visum. Ett aktivt arbete med effektivisering och en allmän kostnadsmedvetenhet har bidragit till de lägre kostnaderna.

Kostnader jämfört med föregående år

I jämförelse med föregående år har totala kostnader ökat med 29 miljoner kronor. Ökningen mot föregående år beror på införande av nytt utjämningsystem, högre ianspråktagande av kyrkoantikvarisk ersättning samt ökade bidrag till internationella partner. Övriga kostnader är lägre än föregående år då flera större projekt slutfördes 2018, däribland gemensamt fastighetsregister och migrationsprojektet av serverhallar.

Tabell 13. Nationell fastighetsfinansiering

Fastighetskostnader utland	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Svenska kyrkan i utlandet	-7	-14	-6	8	1
STI	0	-1	-1	0	-1
Resultat	-8	-15	-6	9	2

Den nationella fastighetsfinansieringen löper vid sidan om budget som ett totalbelopp över en femårsperiod. I beloppen i tabellen ingår avskrivningar avseende redan vidtagna åtgärder på fastighetsområdet.

Fastighetskostnaderna är lägre än tidigare planering då projekten för driftlyft och miljöfond är framskjutna. Projektet på Mallorca aktiveras och påverkar inte resultatet 2019, utan kommer att innebära kostnader i form av avskrivningar kommande år.

Till grund för arbetet med utlandsfastigheter finns en detaljerad lokalförsörjningsplan som stödjer prioritering mellan olika projekt.

Tabell 14. Kyrkostyrelsens internationella råd

Resultat kyrkostyrelsens internationella råd	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Insamlade medel	161	162	189	27	28
Erhållna bidrag	203	215	219	4	16
Övriga intäkter	1	0	2	2	1
Förändr. ändamålsbest. medel	-45	2	-48	-50	-3
Summa intäkter	320	378	362	-16	42
Utveckl.samarbete/bistånd	-209	-243	-241	2	-32
Övriga lämnade bidrag	-3	-3	-4	-1	-1
Externa kostnader	-76	-99	-100	-1	-24
Personalkostnader	-123	-134	-121	13	2
Avskrivningar	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-411	-478	-465	13	-54
Resultat	-90	-100	-103	-3	-13

De samlade intäkterna och kostnaderna som redovisas här återfinns inom flera verksamheter, varav Samordna och utveckla internationell mission och diakoni är den största. Vidare återfinns kostnader främst inom verksamheterna Bidra till samhällsutvecklingen och Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld.

Insamlade medel är högre än budget och föregående år beroende på ett generöst testamente. I jämförelse med föregående år ökar också erhållna bidrag tack vare ökade intäkter från institutionella givare. Liksom föregående år görs en större avsättning till ändamålsbestämda medel vilka kan nyttjas kommande år.

Totala kostnader för verksamheten är lägre än budget på grund av lägre kostnader för utsänd personal. Utmaningarna med att få ut personal till programländer kvarstår. I jämförelse med föregående år ökar externa kostnader med anledning av lanseringen av Act Svenska kyrkan. Även utbetalda anslag är högre än föregående år. Budget avseende bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem har inte nyttjats.

Tabell 15. Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet

Resultat kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Insamlade medel	8	10	10	0	2
Erhållna bidrag	3	6	5	-1	2
Övriga intäkter	5	4	4	0	-1
Förändr. ändamålsbest. medel	1	1	2	1	1
Summa intäkter	18	20	21	1	3
Utveckl.samarbete/bistånd	0	0	0	0	0
Övriga lämnade bidrag	-7	-7	-9	-2	-2
Externa kostnader	-17	-13	-19	-6	-2
Personalkostnader	-66	-72	-65	7	1
Avskrivningar	-1	-1	-1	0	0
Summa kostnader	-91	-94	-94	0	-3
Resultat	-73	-74	-73	1	0

De samlade intäkterna och kostnaderna som redovisas här återfinns inom flera verksamheter, varav Stödja utveckling av församlingslivet är den största.

Intäkterna är i nivå med tidigare planering och högre än föregående år främst tack vare testamentsintäkter. Både intäkter och kostnader påverkas av tre filialer som konsolideras in i trossamfundet.

Kostnaderna är i nivå med budget och lägre än föregående år. Personalkostnader är lägre på grund av avslutad permanent verksamhet i Dubai och Singapore samt visumproblematik. Till viss del har detta kompenseras med extra anslag till församlingarna. Externa kostnader för lönehantering och deklARATIONER för utsänd personal överstiger budget.

Kostnader som finansieras genom nationell fastighetsfinansiering redovisas i egen tabell 13. Utredningar av juridisk karaktär i utlandsförsamlingarna redovisas under verksamheten Styrning och ledning i tabell 7.

Tabell 16. Ändamålsbestämda medel

Ändamålsbestämda medel	Utfall 2018	DB 2019	Utfall 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Internationell mission och diakoni	105	65	153	88	48
Arbete bland svenskar i andra länder	25	24	22	-2	-3
Övriga verksamheter	37	36	39	3	2
Utgående balans	167	125	214	89	47

Tabellen visar ändamålsbestämda medel per 31 december respektive år. Ändamålsbestämda medel har ökat betydligt då avsättningar gjorts inom internationell mission och diakoni eftersom resultatet översteg budget både 2018 och 2019.

Tabell 17. Eget kapital och mål för eget kapital

Fritt eget kapital	UB 2018	DB 2019	UB 2019	Jmf DB	Jmf fg år
Fritt eget kapital	8 214	8 582	9 674	1 092	1 460
Lägsta nivå fritt eget kapital	6 677	6 898	6 866	-32	189
Skillnad mot lägsta nivå	1 537	1 684	2 808	1 124	1 271

Ovanstående tabell visar det egna kapitalet per 31 december respektive år, det av kyrkomötet beslutade lägsta värdet samt skillnaden däremellan.

Kyrkomötet har beslutat att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6 500 miljoner kronor från utgången av 2016. Målet för storleken på det egna kapitalet ska årligen justeras med hänsyn till konsumentprisindex. Det egna kapitalet uppgår till 9 674 miljoner kronor, varav 3 422 miljoner kronor avser orealiserade vinster inom finansförvaltningen.

Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska satsningar för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv.

Slutredovisning Riktat församlingsbidrag

Riktat församlingsbidrag (RFb) är en form av omställningsbidrag som under perioden 2011–2018 bidragit med finansiering av verksamhet som syftar till att, genom samverkan, skapa grund för bestående effektiviseringar i verksamheten hos församlingar och pastorat. Totalt har kyrkomötet beslutat om 400 miljoner kronor i riktat församlingsbidrag fördelat på fyra beslut à 100 miljoner kronor för bidragsåren 2011–2014. För bidragsåren 2012–2014 beslutade kyrkostyrelsen i slutet av 2016 att stiftet skulle kunna disponera medlen fram till utgången av 2019.

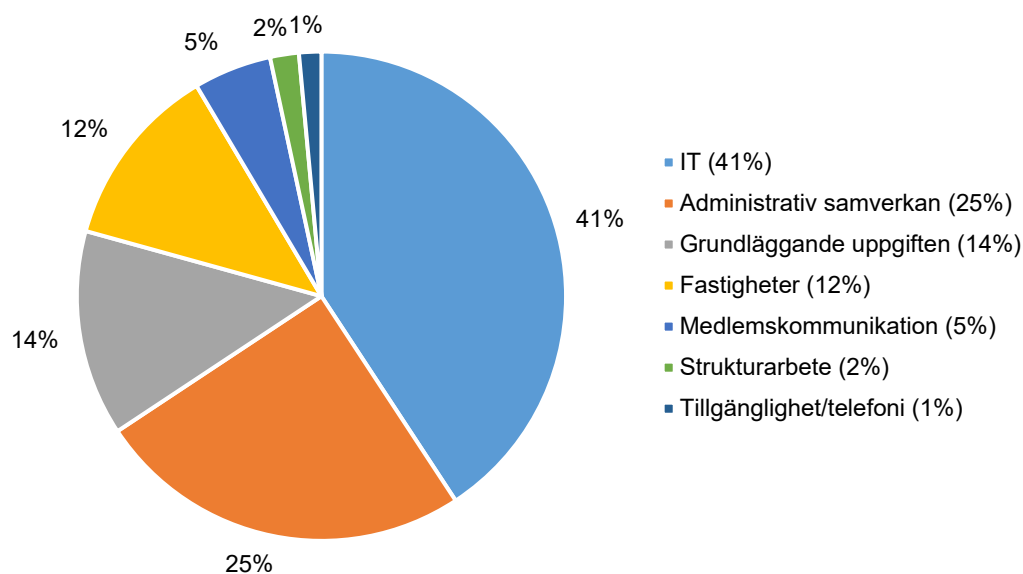
Som framgår i tabellen nedan är nästan hela summan tilldelade medel förbrukade.

Tabell 18. Riktat församlingsbidrag 2011–2019

Stift	Tilldelning		Förbrukning		Återgår till nationell nivå i mnkr	Varav återbetalas 31/12–20 i mnkr
	Mnkr	Andel av total	Mnkr	Andel av tilldelning		
Uppsala	33	8 %	33	100 %	13	0
Linköping	24	6 %	24	100 %	1	1
Skara	25	6 %	24	98 %	1	0
Strängnäs	25	6 %	23	92 %	6	5
Västerås	26	7 %	26	100 %	1	1
Växjö	28	7 %	28	99 %	5	3
Lund	58	14 %	56	96 %	13	7
Göteborg	54	13 %	54	100 %	2	2
Karlstad	17	4 %	17	100 %	2	0
Härnösand	18	4 %	17	96 %	0	1
Luleå	25	6 %	25	100 %	2	1
Visby	3	1 %	3	100 %	0	0
Stockholm	65	16 %	65	100 %	1	5
Totalt	400	100 %	394	99 %	47	26

Stiften har själva valt projekt som ska tilldelas riktat församlingsbidrag. En förutsättning är dock att de uppfyller de av kyrkomötet beslutade kriterierna.

Diagram 4. Förbrukning av riktat församlingsbidrag 394 mnkr per område

Noteras kan att IT (GIP) och administrativ samverkan (GAS) tillsammans utgör 66 procent av förbrukade medel.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2020:2

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 7 maj 2020.

Närvarande: Antje Jackelén, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Daniel Tisell, Aron Emilsson, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Mats Hagelin, Agneta Hyllstam, Lars Johnsson, Berth Löndahl, Marie Rydén Davoust, Elisabeth Rydström, Erik Sjöstrand och Margareta Winberg samt tjänstgörande ersättaren Daniel Larson.

Föredragande: Ekonomi- och finanschef Gustaf af Ugglas

Kyrkostyrelsen beslutade i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2020:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2019.